

احكام بانوان

حيض ، استحاضه و نفاس

تدوين و تقديم :

موسسه فرهنگي قرآن و سنت نبوي روانسر

فهرست مطالب

- ۲ - مقدمه.....
- ۴ - حیض.....
- ۵ - معاشرت و همزیستی با زن حائض.....
- ۵ - احکام حیض.....
- ۸ - انواع حیض و تغییرات آن.....
- ۱۰ - خلاصه مطالب بیان شده در باره حیض.....
- ۱۲ - استحاضه.....
- ۱۳ - حکم زن مستحاضه.....
- ۱۳ - نفاس.....

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيَّ نَبِيِّنَا
مُحَمَّدٍ وَ عَلَيَّ آلِهِ وَ أَصْحَابِهِ وَ أَتْبَاعِهِ أَجْمَعِينَ...

دین اسلام دین فطرت و پاکیزگی است ، و اسلام از پیروان خود می خواهد که نظافت و پاکیزگی و اصول بهداشتی را رعایت کنند. خداوند در آیه ۲۲۲ سوره بقره می فرماید :

إِنَّ اللَّهَ تَحِبُّ التَّوَّابِينَ وَحُبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

بی گمان خداوند توبه کنندگان و پاکیزگان را دوست می دارد. پیامبر اسلام (ص) می فرماید : « النَّظَافَةُ مِنَ الْإِيمَانِ ». نظافت و پاکیزگی جزیی از ایمان است. بر ما مسلمانان واجب است نظافت و پاکیزگی را جزو برنامه روزانه خود قرار دهیم و همیشه در حفظ پاکیزگی خود کوشا باشیم. از جمله نظافت و پاکیزگی رعایت احکامی است که خاص بانوان می باشد که رعایت آن عبادت و مستوجب اجر و پاداش خواهد بود و عدم رعایت آن گناه محسوب شده و مستوجب ملامت و عذاب سخت خواهد بود .

در راستای آشنا ساختن مسلمانان به اسلام و احکام
اسلامی این رساله برای استفاده بانوان مسلمان تدوین و تقدیم
می گردد . امید است مورد استفاده واقع شده و ما را با دعای
خیر خود یاری فرمایند .

مؤسسه فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

حیض (عادت ماهانه)

حیض ، خونی است که در اوقات معلومی از ماه از فرج زنان خارج می شود و نشانه تندرستی زن می باشد ، رنگ آن قرمز مایل به سیاه بوده و همراه با سوزش می باشد .

حداقل سن حیض نه سالگی است و پایان آن سن و سال مشخصی ندارد ، نزد امام شافعی زن در ۶۰ سالگی یائسه می شود . معمولاً زنان زمان شروع حیض و یائسگی خود را تشخیص می دهند .

کمترین مدت حیض در هر بار، یک شبانه روز (۲۴ ساعت) است ، ملاک ، وجود خون است نه جاری بودن آن .

بیشترین مدت حیض ۱۵ شبانه روز است ولیکن غالباً در هر ماه ۶ یا ۷ روز است . جمهور مذاهب کمترین مدت پاکی در هر ماه را ۱۵ روز می دانند . ولی حداکثری برای پاکی تعیین نشده است چون ممکن است زنی در همه عمرش عادت نشود . و یا مدت پاکی زنی یک سال و پاکی دیگری ۲ ماه باشد ، معمولاً زنی که در هر ماه عادت ماهانه دارد ، هر مقدار از ماه که بعد از اتمام حیض باقی بماند ، زمان پاکی وی است .

نشانه بلوغ جسمی زن ؛ عادت ماهانه ، محتمل شدن و بارداری است، اما بلوغ حکمی، رسیدن به سن ۱۵ سالگی است.

معاشرت و همزیستی با زن حائض

خداوند متعال به حسن معاشرت با زنان امر فرموده است « وَ عَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ » معاشرت با زن مستلزم رعایت مواردی از سوی شوهر است خواه زن پاک یا حائض باشد . در ایام حیض ؛ نشست و برخاست ، خوردن و آشامیدن ، گفتگو و لذت جویی غیر از میان ناف و زانوی زن ، برای شوهرش جایز است ، اما لذت جویی از میان ناف و زانوی زن و جماع و هر مباشرتی که منجر به جماع شود بر هر دو (زن و مرد) حرام است.

احکام حیض

از میان عبادات ؛ تلاوت قرآن ، اقامه نماز ، طواف ، اعتکاف ، سجده تلاوت و سجده شکر و روزه گرفتن بر زن حائض حرام است همچنین طلاق دادن زن در ایام حیض هم حرام می باشد . اما ذکر « بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ » هنگام شروع غذا و یا هر کاری دیگر و « الحمد لله » و ذکر خداوند و

صلوات بر پیامبر و دعای سفر و استغفار برای زن حائض جایز است .

- حکم خون حیض : خون حیض نجس است و هرگاه لباس بدان آلوده شود ، شستنش واجب است .

- مقاربت و نزدیکی با زن حائض بر شوهر حرام است و مقاربت از روی آگاهی و اعتقاد به حلال بودن آن کفر و ارتداد محسوب می شود و عدم اعتقاد به حلال بودن آن گناه کبیره می باشد و کفاره آن توبه و استغفار و در صورت امکان، انفاق یک مثقال (حدود ۴/۵ گرم) طلا می باشد . مقاربت از روی ناآگاهی ، فراموشی و اجبار گناه محسوب نمی شود .

- نشستن زن حائض در مسجد بدون ضرورت حرام است و عبور از مسجد در صورت اطمینان از عدم آلوده شدن مسجد جایز می باشد .

- تلاوت قرآن بر حائض حرام است اما در صورت اضطرار و ناچارى (برای معلم و دانش آموز) جایز می باشد .^(۱)

1- دلیل این عده ، استناد به فرموده امام بخاری (ر-ح) است که می فرماید : تلاوت قرآن برای مشرک (در نامه هایی که پیامبر برای

- حمل و لمس کتابهای تفسیر و صرف و نحو و... که متن کتابها بیشتر از آیات قرآن باشد ، برای حائض و جنب جایز است .

- قضای نمازهای ایام حیض بر حائض واجب نیست ، اما قضای روزه بعد از پایان ماه رمضان (جز در روزهای عید رمضان و قربان و ایام التّشریق - سه روز بعد از عید قربان -) بر او واجب است . اما پشت سر هم روزه گرفتن بر او واجب نیست . بلکه اختیاری است .

- در ایام حج ، انجام همه اعمال و مناسک حج جز طواف ، برای حائض جایز می باشد .

علامت پاک شدن از خون حیض : خروج مایع سفید و عاری از هر گونه خون ، نشانه پایان یافتن زمان عادت ماهانه است . و یا از پنبه و پارچه ای استفاده کند تا از پایان خون عادت ماهانه اطمینان حاصل شود .

کفار می نوشتند و در آن آیات قرآن را ذکر می نمودند (به دلیل ضرورت جایز است . بر این اساس برای حائض هم بنا به ضرورت جایز می باشد .

بعد از پایان عادت ماهانه غسل واجب است و قبل از غسل مقاربت با زن حرام است ، اما اگر آب نیافت و تیمم کرد جائز است .

انواع حیض و تغییرات آن

- اگر زن برای اولین بار عادت شود ، با دیدن خون می تواند به یکی از دو طریق زیر عمل نماید :

۱- اگر سن او ۹ سال کامل باشد خون در حکم حیض است و عبادات بر او حرام است و باید نماز و روزه را ترک کند .

۲- اگر ۹ سال کامل داشته باشد عبادتش را ادامه دهد اگر خون در کمتر از یک شبانه روز قطع شد عبادتش درست بوده است و اگر یک شبانه روز از آمدن خون گذشت ، پس خون حیض بوده و باید نماز و روزه را ترک کند . خون کمتر از یک شبانه روز در حکم حیض نیست و بیماری محسوب می شود .

- اگر زنی هر ماه ۷ روز در عادت ماهانه باشد ، اما حال ۳ روز در عادت بوده و سپس خونش بند آمده و ۴ روز پاک بوده وبعد از این ۴ روز پاکی باز یک روز دیگر عادت شده ، همه آن ایام حکم حیض دارند .

۷روزحیض = ۱روز عادت+۴روز پاکی+۳روز عادت

- اگر زنی پیش از تمام شدن ایام عادت ماهانه اش پاک شد و دوباره خون آمد و ادامه پیدا کرد و از حداکثر حیض (۱۵ روز) تجاوز نکرد همه آن روزها حکم حیض دارند .
۱۵ روز حیض = ۳ روز حیض + ۷ روز پاکی + ۵ روز حیض

- اگر زنی عادت شد و قبل از تمام شدن قاعده ماهانه اش یا بعد از آن پاک شد و دوباره خون برگشت و تا بیش از ۱۵ روز ادامه یافت . روزهای عادت ماهانه اش طبق روال قبلی خودش ، حیض و بقیه روزها استحاضه است . مثلاً : قبلاً عادتش ۷ روز بوده است و حالا ۸ روز خون ، ۳ روز پاکی و ۷ روز خون بوده است . در این صورت فقط ۷ روز حیض می باشد ، و بقیه استحاضه محسوب می شود .

- اگر زنی قبل از تمام شدن عادت ماهانه اش پاک شد ، اما بعد از پاکی ، خون آمد و مجموع آن روزها ، از روزهای عادت ماهانه بیشتر نبود ، همه آن ایام احکام حیض دارند .

- زنی قبل از اینکه عادت ماهانه اش تمام شود پاک شد و خون برنگشت فقط آن چند روز حیض و بقیه ایام ، ایام پاکی

است . مثلاً ماهانه ۶ روز در حیض بوده ولی حالا بعد از ۴ روز پاک شده و خون هم مجدداً بر نگشته است . (فقط ۴ روز حیض است) .

- اگر زنی برابر عادت ماهانه اش (مثلاً ۷ روز و بعد از آن) پاک شد و پس از این پاکی دوباره خون آمد و مجموع آنها از حداکثر حیض (۱۵ روز) تجاوز نکرد تمام آن روزها حکم حیض دارند .

خلاصه مطالب بیان شده در باره حیض

- ۱- نشانه خون حیض رنگ قرمز مایل به سیاه غلیظ و سوزنده و بدبو و یا رنگ زرد چرکین است .
- ۲- کمترین سن قاعدگی ۹ سالگی است و مشاهده خون حیض علامت بلوغ زن است و در کمتر از ۹ سالگی خون بیماری است .
- ۳- رسیدن به سن یائسگی حد مشخصی ندارد ، هر موقع که خون حیض قطع شد و زن امیدی به برگشتن آن نداشت ، آن سن یائسگی است اگر چه زن چهل ساله باشد .

- ۴- حیض حدث اکبر است و موجب غسل است .
- ۵- بر زن حائض ماندن در مسجد و عبور کردن در مسجد حرام است .
- ۶- خون حیض نجس است و از بین بردن اثر آن بر لباس و ... تا حد ممکن واجب است .
- ۷- کمترین مدت حیض یک شبانه روز و بیشترین حد آن ۱۵ شبانه روز ، و متوسط آن ۶ یا ۷ روز است و کمترین پاکی میان دو حیض ۱۵ روز است .
- ۸- خوراک و آب و پس مانده حائض پاک است .
- ۹- استماع قرآن از نوار ، تلویزیون یا کس دیگر و شرکت در کلاسهای دینی و بحث نمودن از دین جایز است و تلاوت قرآن از حفظ در صورت ضرورت جایز می باشد .
- ۱۰- نماز بر حائض واجب نیست بلکه حرام است و قضا هم ندارد .
- ۱۱- تمتع و لذت جویی شوهر از همسر حائضش جز بین ناف تا زانو جایز است . (تمتع از دبر زن در همه حال - حیض و پاکی - حرام است) .

۱۲- روزه بر زن حائض حرام است ، اما قضای روزه واجب است.

۱۳- جز طواف خانه خدا ، همه اعمال حج برای حائض جایز است .

۱۴- زن حائض باید بعد از پاک شدن غسل کند تا شوهرش با او نزدیکی کند و قبل از غسل مقاربت جایز نیست .

۱۵- طلاق دادن زن حائض ، بدعت و حرام است (اما طلاق واقع می شود) .

استحاضه

استحاضه ، نوعی بیماری است که برخی از زنان بدان دچار می شوند . خون استحاضه به رنگ قرمز روشن است و در غیر ایام حیض و نفاس است .

زنی که دچار استحاضه شده است باید بنگرد که قبلاً چند شبانه روز و چه وقت از ماه (اوایل ، اواسط یا اواخر هر ماه) در حیض و عادت ماهانه بوده است ، همان موقع از هر ماه و به همان تعداد شبانه روز عادت ماهانه محسوب می شود و لازم است پس از اینکه از موعد عادتش گذشت غسل حیض بجای آورد و عباداتش را انجام دهد .

حکم زن مستحاضه

زنی که در حال استحاضه است حکم زن پاک را دارد و تمامی عبادات بر او واجب است با این تفاوت که لازم است برای هر نماز فرض وضوی جدید بگیرد و فوراً نمازش را بخواند و میان وضو و نماز فاصله ای نیندازد . و در صورت احتمال خروج خون در هنگام نماز ، با سد کردن محل خروج آن با پنبه یا پارچه ، از باطل شدن وضو جلوگیری نماید .

نفاس

نفاس خونی است که بعد از زایمان و خالی شدن رحم زن از جنین بیرون می آید . حکم خون نفاس همان حکم خون حیض است و با هم تفاوتی ندارند . حداقل نفاس یک لحظه یا یک بار بیرون آمدن خون و حداکثر آن ۶۰ روز است و غالباً ۴۰ شبانه روز می باشد . بعد از پایان و قطع خون نفاس غسل واجب است . تولد فرزند (و وضع حمل) اگر بدون خون هم باشد موجب غسل است . وضع حمل از طریق عمل جراحی در صورتی که خونی

(در شرمگاه) مشاهده نشود ، زن نفساء نیست بلکه زخم
محسوب می شود . اما اگر خون مشاهده شود نفساء می باشد .
هر آنچه بر حائض جایز و یا حرام بود مشمول زن در
حالت نفاس هم می شود .